

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 13087

DOS KELBL

Mendele Mokher Sefarim

•

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x101, or by email at cmadsen@bikher.org.

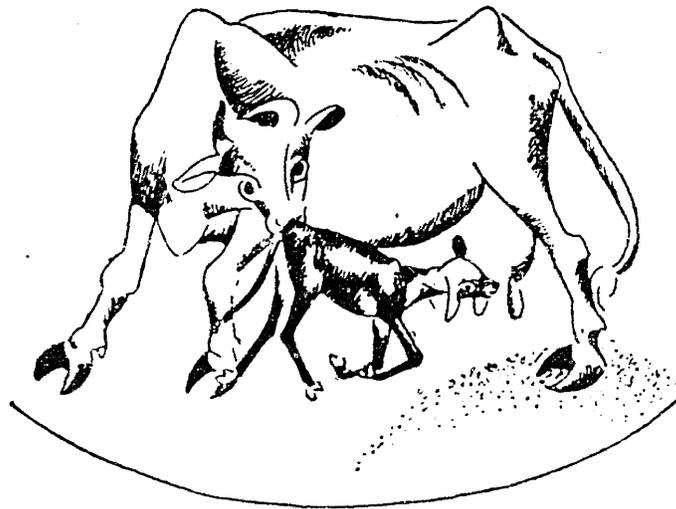
דאָס קעלבל
פארקירצט פון
מענדעלי מוכר ספרימס בוך:
„ספר-הבהמות“
קאפיטל:
דאָס תוספת-יוכ-טוב-קעלבל.
אילוסטרירט
פון יוסף טשייקאוו.

צווייטע אויפלאַגע
געדרוקט אין 4500 עקז.

ערשטע אויפלאַגע — 3500 עקז.
ערשינען אין יוני 1921.

פאַרלאַג „קולטור-ליגע“ וואַרשע, 1921.

CIELE—Sz. ABRAMOWICZA. Wyd. „KULTUR-LIGE”. Warszawa, 1921.
Druk. I. Hendlera. Warszawa, Długa 26.—Telefon 260-19.

א שפרונג אראפ פונם גע-
לעגער געשווינט צו אים.
די פרייד מיט מיר איז גע-
ווען אזוי גרויס, גלייך ווי
די וועלט איז מיינע, גלייך
ווי אלצדינק אין איר פילט
מין שמחה. עפעס לייכט די
זון גאר אנדערש, עפעס איז
דער פרימארגן מילדער,
פריינטליכער ווי תמיד,
עפעס פילט זיך אומעטום
אין דער לופט יומטובדיקס,
פול און פול מיט קעלבלי.

אלצדינק שמייכלט, זאגט:

גוט יום-טוב, מזל טוב דיר מיטן קעלבלי...
איך זען מיך אויף די קניעלעך, א ביסל פונדערווייטנס
און באטראכט מיר דאס קעלבלי. א שיינס, א רויטס מראה
געלכו, אויפן שטערן א ווייסער פלעק, ווי א זילבערנע קא-
קארדע, גאר א גאטס וואונדער!
וואס ווייטער, ווייטער גיב איך מיך ארוק אונטער,
באקענענדיק זיך מיט אים נענטער; וואס ווייטער, ווייטער
גיב איד עס א גלעט, דא א טאפ, דארט מיט א פינגער,
אריינסוקנדיק אים בשעת מעשה אין די אויגן, ביז איך ווער
דערמיט שוין א נאנטער שמעלעקע און לאז אים אראפ א
גראָבן „שלום עליכם“, אזוי טאקע מיט דער גאנצער
האנט, מיט אלע פינגער פינגער.

א.

ווינטער אמאל, גאנץ
פרי, אז איך בין געלעגן
איינגענורעט אונטער דער
קאלדרע, פארשלאָפן, נאָך
ניט בדעה האַבנדיק אויפ-
שטיין, גיין אין חדר, דער-
פיל איך, ווי מע וועקט מיך,
טאַרעט מיך אין איין גע-
שריי:

— גיכער שטיי אויף,

גיכער, גיכער!

איך טו מיך נישט טויט, נישט לעבעדיק א כאפ אויף
און דערזע פאר מיר מין שוועסטער, א מיידל פון א יאָר
צוועלף. דאָס פנימל שיינט איר, די אויגעלעך פינקלען
עפעס מיט אַ גלאַנץ גאר משונה, דאס מייכלל האַלב אָפן,
אויף די ליפעלעך עפעס אַ פאַרגליווערט מין שמייכעלע.
זי וויל עפעס זאָגן און קאָן נישט, אזוי פאַרנעמט איר דער
אַטעם, נאָר וואָס זי שטרעקט אויס, וואַרגענדיק זיך, דאָס
הענטל, טייטנדיק אויף עפעס דאָרט אין דער מיט שטוב:

א—א—

איך גיב א קוק— אוי, גוואלט, א קעלבלי!

און אזוי ווי איך בין, באַרוויס, נאָקעט, אין איין
העמדל, האַלטנדיק איין האַנט אויפן קאָפּ, קיין צייט נישט
האַבנדיק אויסזוכן און אנטאן דאס יאַרמולקעלע, טו איך

האָב איך אָפגעלויבט אין טאָג אַרײַן דאָס קעלבל, אונטער-
שמייכלענדיג דערביי פאַר גרויס הנאה, ווי אַ בעל-שמחה.
געמיינט דערמיט—הע-הס! לאָזן זײ מיר מקנא זײן! וועמען

מיר האָט געטויגט, האָב איך צוגעזאָגט ווייזן אים דאָס
קעלבל, אינאיינעם מיט מיר זיך דערמיט אַ פיסל אַנשפילן.
ביי איינעם אפילו האָב איך גענומען פאַראויס אַ פאַר יונישע
מעשענע קנעפּ מיט אַדלערס און אַ יעריכן-בייטעלע, שווערנ-
דיק אים, ווי איך בין אַ ייד! אַז דער פיבוד פאַרן רייטנ-
דיק צום ערשטן אויפו קעלבל געהער אים.

דאָס קעלבל האָט, אַפנים, נאָך נישט געוואוסט דעם
טייטש פונם „שלום עליכם“, מיט וואָס מען עסט עס,
ווארים עס האט זיך עפעס געפילט ווי באַליידיקט, און צו-
נויפנעמענדיק זיך מיט אַלע קרעפטן, געפרובט אויפשטיין.
פריער האָט עס אָנגעהויבן הינטן אַרום, פאַמעליכן, פאַ-
מעליכן, זיך געשטעלט אויף די הינטערשטע פיסלעך, בליי-
בנדיק אָנגעשפאַרט אויף די קני פון די פעדערשטע, וואָס
נאָך פאַרלייגט אונטער זיך. שפעטער אַביסל האָט זיך עס
שוין געשטעלט אויף אַלע פיר פיס, וואָס האָבן זיך געשא-
קלט ווי פיסלעך פון אַ צעשאַטענעם טיש. אזוי איז עס,
שאַקלענדיק זיך אומגעלומפערט, אויסשטעלנדיק אַ פאַר
קעלבערנע אויגן, אַ היפשע וויילע געשטאַנען — און פלוצים
פאַררייסט עס דעם וויידל און גאַלאַפּ, גאַלאַפּ איבער דער
שטוב.

עס ווערט אַ רעש, אַ געפילדער. עס פאַלט אום די
מילכיגע באַנק מיטן צעבראַכן פיסל, עס דערשרעקן זיך די
הינער, פליען משוגענערווייז איבער טיש און בענק, צעברעכן
אַ גלעזל, קערן איבער עפעס אַ שיסל. די מאַמע ביי דער
קימפעטאָרין, ביי דער בהמה הייסט עס, דאָרט אין הויז,
דערהערט דעם טאַראַראַם, דעם האַרמיזער, לויפט אין איין
אַטעם אַרײַן אין שטוב שטאַרק אויפגעבראַכט און לאָזט
אויס איר צאָרן צו מיין קאַפּ.

אוי, אַ טאָג האָב איך עס געהאַט דעמאָלט, אַ טאָג
פון פעטש און קלעפּ אין דערהיים, אין חדר, געלייזט גענוג
אָוועקגעאַנגען פון דערהיים אין חדר בין איך מיט אַ
קאַפּ פול מיט קעלבל. וועמען איך האָב באַגעגנט אויפן
וועג, האָב איך אָנגעזאָגט די בשורה: אונזער סו האָט
געהאַט אַ סעלבל: פאַר איטליכו פון מיינע כאַטאַנטע יינגלעך

עס פארשטייט זיך, אז פאר גרויס שמחה און אזוי פיל געשעפטן האָב איך פארשפעטיקט קומען אין חדר און געכאַפט אַ מיאוסן פסק.

נאָר פעטש זיינען פעטש, און קעלבל איז קעלבל, די גמרא ליגט פאר מיר אפן, און עס קוקט ארויס פון

דאָרט, עס דרייט זיך מיר פאר די אויגן — קעלבל. עס בריכט, קריכט מיר איז קאָפּ אַ מאַרדעטשקע, אַ שיינס, אַ

געטאַקטס, אויערלעך קלייניטשקע, אויפגעשטעלטע, אַ קע-פעלע, אַ העלזעלע. דער רבי קנעלט, מריקעט מיט אַ גמרא-ניגון, און מיר אין די אויערן מעקעט די קו נאָכן קעלבל. דער רבי טוט זיך אַ הויב פונם בענקל — דאָס קעלבל אַ הויב אויף די פיסלעך; דער רבי שטרעקט אויס די האַנט — דעם קעלבל פאַררייסט זיך דאָס עקל: האָץ-האָץ-האָץ — און עס פליט אַ פאַטש! דער רבי איז בייז, פרעגט ווי איך האַלט. איר האַלט מיך ביי דער באַק.

קומענדיק אהיים, איז די ערשטע זאך מיינע געווען — קעלבל. שטיל, אויף די שפיץ פינגער האָב איך בשתיקה מיך צוגעגנבעט צום קעלבל. די מאַמע האָט עס פאַרשטופט אין אַ ווינקעלע פאר אַ גוט אויג, מען זאָל עס קיין עין-הרע נישט געבן. אָנגעהויבן האָט זיך ביי מיר, ווי דער שטייגער איז, פריער אַ קוק, אַן עסן פאר ליבשאפט מיט די אויגן. אין אַ וויילע אַרום שוין אַ גלעט, אַ טאַפּ, דערנאָך אַ האַלדון, אַ אַרומנעמען, גאָר נפש אַחת. און לַסוף שוין גראַבלדיך, מחילה, אַ קוועטש, און מיין קעלבל טוט אַ שפרונג אַהין-אָהער איבער דער שטוב, ווערט עס אַן איבערקערעניש, סדום-ועמורה, און עס רעגנט אויף מיר פּעך און שוועבל, פייערדיקע פעטש הייסט עס, גאָר אַ שרעק!

די ליבע צום קעלבל איז ביי מיר געוואַקסן מיט יעדן טאָג און צוגלייך מיט איר די יסורים, האַרצווייטאַק מיינער, וואָס זי האָט מיר אָנגעמאַכט. מיין קינדעריש הערצל איז פאַרלאָפן מיט בלוט, האָט נישט געקאַנט רוהיק אָן פאַרדראָס האַרכן דעם שמועס איבער דעם קעלבל, ווי מע וויל עס, נעבעך, קוילען, ווי מע דינגט זיך מיט דעם קצב. עס שטייט זיך, קוקט, קוקט אזוי גוט, היימיש, לעקט דער מאַמעס האַנט אזוי ליבליך-פריינטליך, און דאָ שאַצט מען אָפּ דעם

ווערט פון זיין לעקער, פון זיין צינגל! ס'איז עפעס טאקע א גוואלט, א רציחה!

עס האט מיר וויי געטאן דאס הארץ אויפן קעלבל: גוואלט, א רחמנות! עס האט מיך פארדראָסן, געברענט, גע-בראָטן: גוואלט, וואָס וויל מען האָבן, נעבעך, פון זיין לעבן! איך בין אַרומגעגאַנגען צעקאַכט, ווינד-און-וויי איז מיר געווען פון ביידע זייטן: האָב מיך געשעמט קוקן דעם קעלבל און דער מאַמע, להבדיל, אין די אויגן...

ווער ווייסט צו וואָס דאָס וואָלט געפירט, ווען עס זאָל זיך נישט געווען אונטעררוקן פֿלוצים אזוינס, אויף וואָס מע האָט זיך פֿלל נישט געריכט.

ב.

ס'איז אַ ווינטער-נאַכט. אַ פּראָסט מיט אַ ווינט. אַ פּראָסט אַ ברענענדיקער, אַ ווינט אַ שטורעמדיקער. עס פֿלאָזט, פייפט, ריפּ-סקריפּ, ווי אויף אַ חתונה פון טויזנטער רוחות: עס שפּרינגען, טאַנצן זיילן שניי, דרייענג-דיק זיך משוגענערווייז איבער די גאַסן. עס קנאַקן, טראַס-קען דעכער, עס היילט, ווייעט אין די קוימענס און עס זשומען, צימבלען שויבן אין די פענסטער.

אויף דער גאַס קיין לעבעדיק באַשעפעניש, נישט איין יידישע בהמה, אלע ווי אויסגעראַמט. און וועלכע זיינען פאַרבליבן דאָ, ליגן פאַגראָבן, אז אַך-און-וויי צו זיי, טיף איבער די אויערן אין שניי.

אונזער בהמה, עפעס נאָך, משטיינס געזאָגט, אַ שטיקל קימפעטאָרין, האָט אונטערגענעכטיקט אין דעם פינסטערן הויז, אין געץ און שמוץ, וואו עס פֿלאָזט פון אויבן, פון אונטן, פוי אלע זייטן, וואו ס'איז אַ מצוקומעו פאַר קעלט.

און וואָס טוט אַ בהמה? אַ בהמה מעלה-גרהט, חורט, קייט איבער אלץ פּריערדיקע, שוין האַלב פאַרדייעטע, פּיילע נמאס-ומיאוס געוואָרענע זאכן, אז נייע שפּייז פאַר זיך האָט זי דאָך מכות — און ביים איבערקייען קייכט זי, לאָזט זי שטילע זיפצן. די זיפצן צעגייען זיך ווייט אַרום און לאָזן זיך פילן אויך אין שטוב.

אויף מאָרגן גאַנץ פרי האָט מיך אויפגעוועקט פונם שלאָף אַ ביטער געשריי, אַ יאַמער, אַ קלאָג, ווי מע באַוויינט אַ טויטו.

דאָס וויינט, שרייט די מאַמע.

וואָס איז?

געפּגרט די בהמה!

דאָס הויז-געזינט איז פאַראומערט, אין שטוב הערשט אַ טרויער, אפילו דער האָן שטייט אַראָפּגעלאָזט דעם קאַפּ, נישט אַרויסגעפירט די הינער זיינע פון אונטער דעם אויוון, האָפּערדיק, ווי תמיד. איינע פון די הינער מיט אַן איי פאַדעט, קוואַקעט, זוכט אַן אָרט, וויל זיך לייגן, און נישטאַ ווער זאָל איבערדעקן זי מיט דער זיפ ווי געוויינליך. נאָך איינע פֿלייט אַרויס פון אונטער דער בעט, הענדום-פענדום אויף אַ בענקל מיט אַ פאַרריסן קעפעלע, זעהר שטאַלץ אין איין קור: מזל-טוב מיר מיט אַן איי, זיך שוין געלייגט אין אַ גוטער שעה! און דער שיינער מאַן, דער האָן, זאָל זיך עס אויף מיר כאַטש אַרומקוקן, צוגיין ווי דער שטייגער איז. קיינעם איז נישט אין קאַפּ. אלע שטייען פאַראומערט, ווייבער, שכנות אויך אין דערמיט. די מאַמע איז מספיד פאַר זיי די בהמה, דערציילט אירע שבחים, איר קעז און פוטער, נאָך מעלות אַזעלכע, אַל'דאָס גוטס, פון וועלכע איך האָב פריער גאַר נישט געוואוסט.

— הערט א מעשה — זאגט זי מיט אוויינענדיקן ניגון — היינט גאנץ פרי אָט די טיר אָט-אָ, פון דער שטוב אין דעם הויז, עפן איך. גיי איך ווי א בעל-הביתטע מעלקן פרי אריין. דאָס מעלקשעפל אין דער האנט, שטרוי צום פרעסן האָט דער באַקאנטער גוי נאָך נישט געבראַכט — פאַרגעסן. אַ פּראָסט — אַ שרעק. צייט מעלקן. רוף איך: מאַין-מאַין-מאַין! זי רופט זיך נישט אָפּ. גיי איך שוין צו נאָנט, איך גיב אַ

קוק — אוי, אַ דונער האָט מיך נישט דערשלאָגן, זי איז טויט! גאר פּלוצים, ערשט נאָכו סעלבו זיך, פּגרט עס אַ בהמה!...

און אין דערמיט הספד, פליט אריין פונם אַלקערל דאָס קעלבל, האָץ-האָץ מיט אַ פאַרריסן וויידל, אַ פאַרוואַרפן קעפל, „מע-מע“ אין איין קול, דאָס האַרץ רייכט ביי אַיטליכן אין שטוב, קוקנדיק אויף דער יחומה, נעבעך. אַלע פאַרשטייען דעם טייטש פון „מע“, וואָס דאָס „מע“ באַטייט. דאָס מעקעט עס, נעבעך, נאָך דער ברוסט, עס וויל עסן. דאָס מעקעט עס, בעט זיך צו דער מאַמען, זי זאָל עס אויסצוואַגן, אַפּלעקן מיט דער צונג. ווייבער, שכנות, ווישן די נעז, די אויגן, מאַכן פּיסקעלעך, און די לייפעלעך זייערע רירן זיך, גרייט צום רעדן. איינע פון זיי, אַ וואוילקענענדיקע, וואָס שיט אין די רייד ווערטער פון די הייליקע חכמים, פאַרכאַפט זיך פריער און צעלאָזט זיך אין אַ ברייטן שמועס:

— דער, וואָס לעבט אייביק, וואָס איך בין נישט ווערט זיין נאָמען צו דערמאָנען, — הויבט זי אָן אויף תחינה-לשון, צונויפּשנירנדיק די לייפעלעך און קנייטשנדיק אַ פּרום פּנימל — דער אַלמעכטיקער, ער איז גערעכט און זיין משפט איז גערעכט! לאַז זי, די בהמה, זיין אַ קרבן-עולה, מכפר זיין, רייניקן, אייך און כל ישראל פון אַלע אומרייניקייט און פון אַלע אומוירדדיקייט. מײן עצה-טובה וואָלט געווען — דאָס דאָס קעלבל, די פּרוכט פון איר מוטער-לייב, זאָל בלייבן לעבן. זאָל עס ביי אייך זיך האַדעווען, און דער, וואָס שפּייזט פונם סליין ווערימל ביו דעם וויזלטיר, וועט העלפן עס צו שפּייזן אַמאָל מיט שאַלעכץ פון קאַרטאַפּל, אַמאָל מיט אַ ביסל סלייען, דאָס אַ ביסל, יענץ אַ ביסל. וואָס קאָן עס זיך אַנזען אין בעל-הבתישקייט אַ קעלבל? איר פאַרשטייט, פון אַ קעלבל וואַקסט אויס אַ בהמה, און אַ בהמה איז גוט, תמיד אַנגעלייגט, ווער שמועסט ביי היינטיקע צייטן און פּפרט נאָר ביי יידן. אַד-אַד-אַד!

אלע ווייבער באסעווען צו. די מאמע לאזט זיך איין-
רעדן.

ג.

שטארק געבענקט די ערשטע צייט האָט דאָס קעלבל, נעבעך, נאָך דער ברוסט. מ'האָט עס געשטילט אַמאָל מיט אַ לעמעשקע פון קאַרענע קלייען, אַמאָל מיט ברויט אַ שטיקל, מיט אַ הויפן היי. ציינדלעך האָט עס געהאַט אַכט פעדער-שטע, שיינע, ווייסע, נאָך בייט געבוירן ווערן. איך האָב זיי אַליין געציילט. עס האָט געגעסן און דאָך צוויילן אונטער-געמריקעט. עס האָט אַלץ געסמאַרעט מיט דער נאָז, געזוכט, געשמעקט, און וואָס נאָר אים איז צום מויל געקומען, אַ האנטוך, אַ טישטוך, אַ זאָק, האָט עס געקויט. אַ היטל, אַ יאַרמולקע — אויך סחורה. איינמאָל האָט עס שיער זיך ניט דערוואָרגן מיט אַ טשאַלנט-שמאַטע. אַ נס, וואָס מ'האָט זיך באַצייטנס אַרומגעקוקט, גראָד באַדאַרפט גיכער פאַררוקן דעם טשאַלנט. און אויב מ'איז פון אים דאָס אַלצדינק אויסגעשטאַנען, ניט זיינער פטור צו ווערן, איז דאָס נאָר געווען אינם זכות פון דער מאַמען זיינער, זאָל זיך דאַרט מיען.

איך איינער האָב עס אמת טאַקע לייב געהאַט טיף פונם האַרצן, עס שטאַרק באַדויערט; אַ רחמנות, ס'איז, נעבעך, עלנד, אַ יתום! ... האָט מען עס אַ מאָל באַליידיקט מיט אַ קלאַפּ, מיט אַ זעץ, פלעג איך מיך אַרויסשטעלן, זיך אָננעמען קעלבלס קריוודע אין געכאַפט דערפאַר דאָס מייניקע. אַט דאָס האָט מיך נאָך מער צוגעצויגן צום קעלבל, דערפאַר וואָס מע איז אַנטקעגן אינזו ביידע געווען גראָב אומגערעכט, וואָס מיר ביידע האָבן געליטן פון אַנדערע, שטאַרקערע פון אינזו, גאָר אומזיסט.

און, אַפּנים, ביים קעלבל ביו איר אורד טאַמע געווען

דאָס קעלבל בלייבט לעבן — און מיר פאַלט אַראָפּ אַ
זיטין פונם האַרצן.
די מעשה מיט דער בהמה, איר אומגעוויינליכער טויט
האָט אָנגעמאַכט אַרעש אין שטעטל. לייט זיינען געקומען
אויף ווידושים אַנקוקן דאָס קעלבל.

א שטיקל חשוב. וואָרים עס פלעגט זיך לאָזן גלעטן פון מיר
 ביים קעפל, אָננעמען ביי די אויערלעך, קוקנדיק דערביי
 צו מיר מיט אַ פאַר אומעטיקע אויגן, לעקנדיק מיך
 פריינטליך, גלייך ווי עס וואָלט זיך פאַר מיר עפעס גע-
 קלאָגט, געוואָלט עפעס אַזוינס זאָגן. איך, ווידער, האָב עס,
 דאַכט זיך, פאַרשטאַנען, געפילט, וואָס אים אויף דער לונג,
 וואָס לעקט עס מיך מיט דער צונג.
 עס האָט מיך געצויגן צום קעלבל און מיר זיינען גע-
 ווארו נעטרייע חברים.

ד.

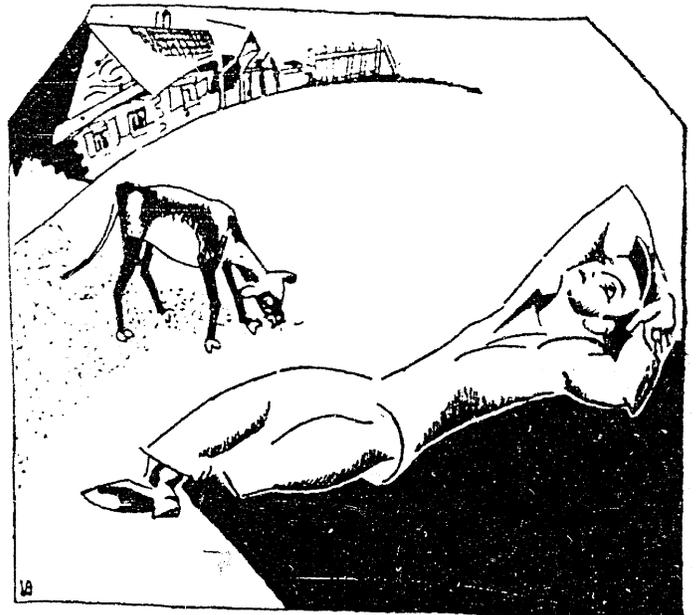
ס'איז נאָך פסח. אויס בין-הזמנים. ינגלעך גייען אין
 חדר, קעלבלעך, בהמות אין דער טשערעדע. דער רבי מיט
 דעם קאַנטשיק, דער פאַסטוך מיט דער בייטש. מלמדים
 נעמען זיך קנעלן. איטליכער מיט זיין חדר, און דער פאַסטוך
 מיט זיינע בהמות. באַהעלפער שלעפן, טראָגן, ווי דער סדר
 העולם איז, פיצלעך קינזער, שלאַפינקע אויף די פלייצעס
 אין חדר אַריין, און דאָס קעלבל אונזערס, אַ געוונטס,
 נישט קליין צו לויפן מיט די פיסלעך אַליין, בלייבט גאָר
 איבער אין דערהיים! עס גייט אַרום בטל. פאַרוואָס? —
 ס'איז נאָך צו יונג צו טרייבן עס אין טשערעדע, זאָגט
 דער פאַסטוך, עס וועט נישט פאַרזאַמען די תורה זיינע:
 מעלה-גרהן, מאַכן מיט דער מויל, נישקשה, שפעטער
 אַ ביסל אויך. לעת-עתה, זאָגט ער, זאָל זיך עס
 מגדל זיין אונטער אַ היימישער השגחה ביז דער
 רעכטער צייט.

אין ברירה, דאָס קעלבל בלייבט, נעבעך, און גייט
 איבער אויף אַ סך הענט. טיין האַגיק דערפון האָט עס נישט

געלעקט. די מאַמע ווייזט אים אַ היי איז סדור; דער פאַר-
 שטאַפט אים דאָס מויל מיט שיהי-פיהי; יענער לערנט
 דאָס דר-ארץ—און פון די פולע מיובות איז עס, נעבעך,
 שטענדיק הונגעריק, שטאַרק פונם לייב אַראָפּ.
 אויף זיין גליק האָט זיך ביי מיין מלמד אויסגעלאָזט
 די תורה פאַר מיר. איך הויב אָן דערווייל צו לערנען, הייסט
 עס, אין בית המדרש אַליין פאַר זיך. מע פאַרלאָזט זיך,
 הייסט עס, אויף מיין יושר, און די השגחה אויפן קעלבל
 גייט מיט דער צייט איבער אינגאַנצן צו מיר אין
 די הענט. איך ווער עס דער מדריך זיינס אין אַ
 גוטער שעה!

עס עפנט זיך פאַר אונז ביידע אַ נייע וועלט — אַ וועלט
 אַ ליכטיקע, אַ שיינע, אַ פרייע, וואָס נישט איך, נישט דאָס
 קעלבל, האָבן זי ביז אַ הער, ליגנדיק פאַרשפאַרט איז
 חדר, אין שטאַלכן, קיינמאָל נישט אָנגעקוקט.
 — לכה דודי! — זאָג איך, אָננעמענדיק דאָס קעלבל
 ביים שטריקל, וואָס אים אַרום דעם האַלז — קום, מיין
 פריינט, נצא השדה, אהין אויפן גרינעם גראָז.
 אי-אי, איז עס דאָרט גוט, מחיה! עס לעבט, עס רירט
 זיך אַרום און אַרום. גאָטס באַשעפענישן, וואָס ביז אַהער
 גאָר ווילד-פרעמדע פאַר מיר, פויגעלעך אַלערליי, מיני
 זשוקלעך אַזוינע, היישעריקן, גרילן אַזוינע און אַזוינע,
 פליען, שפרינגען הויך אין דער לופט, אי אונטן צווישן דעם
 גראָז לעבעדיק-פרייליך, מיט אַ געזונגעריי, אַ זשוזשעריי,
 אַ צימבלעריי. עס הערט זיך אַ קאַנצערט, עס פילן זיך
 ריחות פון בשמים, עס שימערט אין די אויגן פון בלומען
 פל-המיני קאַלירן.
 עס אטעמט זיך עפעס אַזוי גרינג, אַזוי פריי. עפעס טוט

עס מיך אינעווייניק א ברי — האָפּ-האָפּ-האָפּ! טו איר א שפרונג, קוליע, מיר פאר גרויס פארגעניגו עטליכע מאָל איבער און צי מיך אויס אויף פריש-ווייכן מאָך מיט דעם בויך ארויף. די ליכטיקע זון קוקט מיר גלייך אין פנים אריין שיינט, שמייכלט, ווי גערעדט: א-יאָ ינגעלע, גוט?

עפעס גאָר ניט ווילנדיק, ווי פון זיך אליין, עפנט מיר זיך דאָס מויל, און א יקום-פורקן-ניגון לאָזט זיך הערן אויף א וויינענדיק-קוויטשיקן ביי-קולכל. דאָס קעלבל קוקט זיך צו מיר אום און מאַכט: „מע!“ עס האָט אזוי ווי געהייסן: שאַ, וואָס איז?

דאָס קעלבל פאַרטיפט זיך אין דעם עסן געשמאַק, מיט פונה. איך קוק, קוק פאַרטראַכט, און עס קומט מיר פאַר יעקב אבינו, ווי ער פיטערט די שאָף ביי לבן ארמי, עס דאַכט זיך מיר אויך דאָס גוטע באַגעגעניש זיינס מיט רחלען ביים ברונים דאָרט, ווי זיי קושן, האַלזן זיך פאַר גרויס ליבשאַפט. אָנגעהויבן לכתחילה האָבן מיר די פיטערונג מיט דעם גרינעם באַרג, נישט ווייט פונם שטעטל, דערנאָך האָבן מיר זיך פאַרקליבן העט-ווייט, אויסזוכנדיק א וואונדער-שיין אָרט, גאָר א געמעל.

זאָל זיך אייך דאַכטן א וואַלד. ביימער-סאָסנעס געוויק-סיקע ציען זיך, ווי א סטרונקע גלייך, הויך אין הימל אריין, אונטן גלאַט-נאַקעט, און אויף די קעפּ גרינע היטלען-קאַפּע-ליושן אים, צווישן וועלכע עס ברעכן זיך דורך שטראַלן ליכטיקע פון דער זון, און באַלייגן דאָס ריינע סאַמעטענע גראַז זיי ביי די פיס מיט העלע פאַסן גינגאַלדענע. פאַר דעם וואַלד שטייען קליינע, געדיכטע וועלדעלעך, פון נידעריקע, יונג-פרישע, זאַפטיקע בוימעלעך פל-המינים, צעוואַרפן דא, דאָרט, אויף א היפּשן, פרייען מיט גרעזעלעך און שמעקן-דיקע קרייטעכצער באַוואַקסענעם פלאַץ. פאַרנט-צו ציען זיך פון אים, פונם פלאַץ אַוועק, פעלדער-תבואה העט-לאַנג, נישט צו פאַרנעמען מיטן אויג, און אים ביי דער זייט לאָזט זיך די גאַנצע געגנט אלץ נידעריקער-נידעריקער אַראַפּ אין א טאַל, וואו עס שפרודלט, ריזלט א ריין קלאָר וואַסער לעבעדיק-שפּילנדיק, ווי א קינד, דאָס באַהאַלטנדיק זיך ערגעץ צווישן געדיכט פאַרצווייגטע ווערבעס דאָרט, דאָס א ווייז געבנדיק זיך ווידער, לויפנדיק-שפּרינגענדיק באַרג-אַראַפּ פון שטיינדלעך אויף שטיינדלעך, האַלטנדיק אין אייז מאַכו: בול-בול-בול!

חויז מיר און דעם קעלבל — נישטאָ דאָרט קיינער. נאָר
וואָס אַ מאל טראָגט דער גוטער יאָר אָן עפעס אַ פּויגל,
שטעלט עס זיך אויף אַ צווייגל, וואַרפט אויף מיר בגנבה
אָן אייגל, וואונדערנדיק זיך, ווער זאָל עס זיין דער מין
נפש, טוט באַלד טאַקע אַ בוק מיטן קעפל, אַ טרייסל
מיטן וויידעלע, אַ מאַר מיט די פליגעלעך אוי — זיי געזונט!
אוועק, אוועק...

אָדער אויף יענער זייט טאָל אַקעגן לאָזט זיך אַמאָל
אַראָפּ אַ בושעל, טוט זיך אַ שטעל אויף די לאַנגע, רויטע
פּיס, אויסשטוּקנדיק אין דער הויך דעם לאַנגן זילבער-
ווייסן האַלז מיט דעם רויטן פּיסק, שטייט אַזוי אַ וויילע,
קיינ ריר זיך נישט צו טאָן. פּלוצים קליפּ-קלאַפּ, קלאַפּ-קליפּ
מיט דעם שנאָבל און — מאַרש, מאַרש איבער דעם זומפּ.
צייטנווייז פאַרטראָגט זיך אַ ווידערקיל ערגעץ אינם
וואַלד, אַ געקלאַפּעריי פון פּנלעך אויפן וועג דאָרט.
איך ליג מיך צעלייגט, שמאַכנדיק פאַר גרויס פאַרגעניגן,
קוק אויפן קעלבל און טראַכט:

— אַז וואויל איז אונז ביידן! ביידע האָבן מיר
איינער דעם אַנדערן צו פאַרדאַנקען דערמיט, וואָס מיר
זיינען דאָ. ווען נישט איך, וואָלסטו אַצינד געהינעט אין
שטאַלכן, און ווען נישט דו, וואָלט איך אַצינד געהינעט
אין בית-מדרש.

אַט אַזוי פלעג איך פאַרברענגען אַ שטיק טאָג, שעפּנדיק
נחת פון גאָטס וועלטל און פונם קעלבל, וואָס האָט זיך
שטאַרק צוגעלאָזט צו מיר, געוואָרן מיט מיר, ווי מע זאָגט,
פאַני-בראַטצי. מע האָט געמעגט אַנקוקן אויף חידושים
מיט וואָס פאַר אַ שמחה עס האָט זיך געשפּילט מיט מיר,
מיט וואָס פאַר אַ קעלבערנע התלהבות עס האָט זיך געלאָזט

לויפן, אונטערהויבנדיק דעם הינטן, אַזוי זיך פּלוצים,
עפעס גאָר פון דער העלער הויט. טאַקע נאָר עפעס, ווי
אַ קינד צו דער מאַמע, פלעגט עס אַמאָל אויסשטרעקן דעם
האַלז, אַנבויגנדיק צו מיר דעם קאַפּ, ווי געזאָגט: נאָ,
קראַץ מיר!

אין פאַרלויף פונם זומער זיינען מיר ביידע ווי איבער-
געביטן געוואָרן. דאָס קעלבל האָט אויף זיך גענומען לייב!
ס'איז אים אויסגעקראַכן די האַר און באַקומען אַ נייע
גלאַנצנדיקע הויט. איך בין אויך געקומען צו די קרעפטן,
באַקומען גאָר עפעס אַ נייע הויט און זעהר אַ שטאַרקן
אַפעטיט. דאָס לערנען האָט ביי מיר דענסטמאָל אַזאַ טעם
געהאַט, ווי ביים זאָט קעלבל, קומענדיק פונם פעלד, האָט
אַ טעם געהאַט שטרוי, קאַרטאַפל-שאַלעכץ.

ה.

— מילא, וועגן דעם קעלבל איז שוין נישטאָ וואָס צו
ריידן. מען האַלט שוין דערמיט אויף אַ שטייגער — עס וועט
אם ירצה השם, אַבי געזונט, זיין אַ בהמה. די שאַלה אָבער איז
אַצינד: בחור! וואו האַלט מען מיט דיר. וואָס פאַר אַ גוטס,
בחורל, קאָן אַרויסקומען פון דיינע פעלדער, דיינע וועלדער?
אַזוי האָבן זיך געווענדעט צו מיר מיט אַ מוסר מיינע
היימישע, מיך געפרעגט און געענטפערט פאַר מיר, זיי טאַקע
אַליין:

— איין מיטל פאַר דיר, עס זאָל אויס דיר ווערן אַ
לייט, איז נאָר די ישיבה, קיין אַנדער תּכלית איז גאָר נישט
געמאָלט.

עס האָט מיר האַרציק באַנג געטאָן שיידין זיך מיט דעם
קעלבל, מיט גאָטס וועלטעלע, דאָס שיינע, וואָס האָט מיר

אריינגעגעבן א נייע נשמה; נאר ווער וויל עס נישט ווערן
א לייט, קומען צו א תכלית? אר, רבונן של עולם, האָב
איך ביי מיר געטראכט, עס זאל מעגליך זיין אריבער-
צופעקלען אהינצו, אין דער ישיבה, אָט דאָס אלצדינק, דאָס
קעלבל אהין אויך טאָקע!

און וואָלגערנדיק זיך אין דער ישיבה, אַמאָל אויף א
הארטער באַנק, אַמאָל אויף דער ערד, א קולאַק צוקאַפּנ, א
פלעגן זיך מיר עפענען אין די געדאַנקען וואונדער-שיינע
פאַנאָראַמעס. ביימער, תבואות, בלומען, בערגלעך, טאָלן,
א גילדענע זון און א ריינער בלויער הימל. אין קאַפּ שפּילט
מיר א טשיזשיק, אין די אויערן זשוזשעט מיר א זשוקל, אין
נאָז פאַרגייען מיר ריחות — דאַכט זיך בשמים... צוקאַפּנס,
דאַכט זיך מיר, פון מאַך א קישעלע, און עס קריכן אויף מיר,
דאַכט זיך, משה רבינוס פּערדעלעך. עס ציט מיך, ציט ביי
דער נשמה אלץ אהין, אהין...

— מאַמע-לעב! — שרייב איך אין איין שיינעם זומער-
טאָג א היים — איך באַגער, נישקשה, לערנען, האַלט שוין,
ברוך השם, אויף א שטייגער... נאָר וואָס דען? שטאַרק
א היים בענק איך, נאָך דיר, מאַמע, נאָך איטליכן (נאָכן
קעלבל האָב איך מיך געשעמט זאָגן). אוי, לאָז מיך אויף
א פאַר טעג קומען אהיים! עס וועט קיין הוצאות נישט
קאָסטן. איך וועל גיין צופּוס. נישקשה, וואָס איז? אלע
בחורים ביי אונז גייען צופּוס. און נאָך וואָס פאַר אַ מין
גיין — באַרוויס. מיט דעם שטעקן אין דער האַנט און דעם
פּעקל אויף די פּלייצעס. אַקעגן אַ ח"י גראַשן פאַרמאָג איך
טאַקע במזומנים, נאָך פון פורים, פאַר ליינען די מגילה
דער קעכן דאָרט, וואו איך עס שבת, און פאַר אָפּטראַגן
פּונם בעל-הבית משלוח-מנות צו זיין מחותן. לאָז מיך, מאַ-

מעניו, אוי, איך בעט דיר!

און נישט וואַרטנדיק אויף תשובה, לאָז איך מיך שפּע-
טער מיט עטליכע טעג, אזוי ווי איך שטיי און גיי, אין וועג
אריין, עס פאַרשטייט זיך, צופּוס.

אויב ס'איז נאָר געמאַלט אויף דער וועלט גליק, און
געווען דענסטמאָל אַ גליקליכער מענטש אויף איר, איז דער
איינער געווען איך. עס פאַרן דאָך סוחרים אין בוידן, פריצים
אין קאַרעטעס, אָבער וואָס פאַר אַ טעם האָט דאָס פאַרן
זייערס אַנטקעגן דעם צופּוס-גיין פון אַ ישיבה-בחור, ווי איך,
וואָס רייסט זיך אַרויס פון שימל, אַ דערשטיקעניש אויף
דער פרישער לופט, אויף דער פרייער ליכטיקער וועלט,
וואָס ווערט עפעס ווי פון טויט לעבעדיק?

אַרויסגעגאַנגען בין איך גאַנץ פרי, געגאַנגען מיט
זייטנוועגעלעך צווישן ווייץ און קאַרן דעם גאַנצן טאָג, אונ-
טערשפּרינגענדיק פאַר פרייד, אויך אונטערזעצנדיק זיך
אַמאָל, און געקומען אַ היים בין איך מנחה-צייט, ווען בהמות
קומען צוריק פונם פעלד.

מיין קעלבל זע איך איז, הע-הע-הע, אָן עין הרע,
אַ קאַלב.

איך גיב מיך אַ שטעל גלייך אים אַנטקעגן פנים.
— שלום עליכם, קעלבל, — מאַך איך און וויל עס
אַ גלעט טאָן.

עס בויגט אָן דעם קאַפּ, נישט אַנצוקוקן מיך, אויס-
שטעלנדיק מיר אַ פאַר קליינע שפיציקע הערנער, ווי גע-
רעדט: אָן הענט! וואָס פאַר אַ מחותן מיט מיר, מיך צו גלע-
טן, ביסטו פעטער.

עס פאַרדריסט מיך טאַקע אַ ביסל, נאָר נישקשה, טראַכט
איך מיר, מע באַדאַרף זיך פּרובו נאָך-אַמאָל.

— מאין-מאין-מאין! — זאג איך, האלטנדיק דעם קעל-
בל פאר דער נאָז, אַ ביסל פון דערווייטנס, אַ הויפּו גראַז —
נאָ, הייסט עס, אַ מתנה פון מיר!

עס שמעקט, סמאַרעט מיט דער נאָז, אַנקוקנדיק מיך
פאַרוואונדערט, גלייך ווי געזאגט: עפעס קענטליד! דאָכט
זיך דער און פאַרט נישט דער.

— אַ, נישט דערקענט? אַי-אַי! — שמיכל איך אַ ביסל
מיט תרעומות, מיט גאַל, הייסט עס.

און קוקנדיק אַ וויילע אזוי אויפן קעלבל, ווי שוין, גע-
זונט, באַלייבט, ווי לעבעדיק, פריש עס זעט אויס; פאַרגליי-
כנדיק אים אַקעגן דאָס דאַרע, קוואַרע לייב מיינס, דאָס
בלייך-אויסגעווייקט פנימל מיט דער גאַנצער ישיבה-בחוּרשער
געשטאַלט מיינער, כאַפט זיך מיר נישט ווילנדיק אַרויס אַ
זיפּן טיף פונט האַרצן.

דאָס קעלבל, דערקענענדיק מיך, אפנים, אין דעם קול,
ווערט מיט מיר היימישער, שטרעקט פריינטליך אויס צו מיר
דעם האַלז צום קראַצן, ווי דער שטייגער זיינער איז געווען
פריער. עס שטייט אזוי עפעס ווי גערירט, קוקט מיט האַלב
פאַרמאַכטע אויגן, אונטערמריקענדיק צו מיר שטיל פון דער
ברוסט: המ-מ-ם! ס'איז דערינען געלעגן אזוינס, וואָס גאַר
נישט פאַר דעם מענטשנס לשון. איך האָב עס אַבער גוט
געפילט, עס האָט אויסגעדריקט אַ פראַגע: וואו ביסטו פלו-
צים אַהינגעקומען? און צוגלייך טאַקע אַ באַדויערן: המ-מ-ם,
וואָס פאַר אַ פנים, נעבעך, דו האָסט!

1

בלייבן ביי דער אַרימער מאַמע, אַ וויסטע אלמנה מיט
יתומים, איז געווען ריין אוממעגליך.

— איד געזעגן מיר מיט מיינע אַלע ליבסטע, זאָג אַ
זיי געזונט די שיינע פעלדער, די גרינע וועלדער, וואו איך
האב געשפאַצירט, איך לאז מיך צוועק צופוס ווייטער אַהין,
איז דער ישיבה

אַ ביטער יאר, נישט פאַר יידישע קינדער געדאַכט, האָב
איך געהאַט דאָס מאָל אין דער ישיבה, פיל ערגער נאָך ווי
פריער. אַ יאָר אָן „טעג“, — עס האָט מיר געפעלט טעג צום
עסן, אזוי איד האָב געליטן הונגער. אַ גליק פאַר מיר, וואָס
פיל אַנדערע פון די אַרימע בחורים האָבן אויך געדאַרט,
געהונגערט — איז עס פאַר מיר געווען כאַטש אַ האַלבע
טרייסט.

נאָך אַ לאַנגער צייט שטילשווייגן שרייבט מיר די
מאַמע:

„מול-טוב דיר, זונעניו, מול-טוב אויך מיר מיט מיינ
בהמה! עס האָט זיך געקעלבלט דין קעלבל, איז געוואָרן אויף
קעז און אויף פוטער אַ בהמה! אין שטוב איז דאָ מילכיסקס,
אַ ביסל צום פאַרקויפן און פאַר זיך אויך אַביסל. ווי דער-
לעב איך שוין אויך פון דיר אין גיכן נחת, הלואי אמן,
רבנו של עולם! זעהר אַ גוטע בהמה. נאָר וואָס דען? איך
האָב פון איר צרות. זי לאַזט זיך נישט מעלקן, וואַרפט זיך,
שרייט, בענקט, גייט פשוט אויס נאָכן קעלבל. האָסטו גע-
הערט, אַ בהמה זאָל נישט קאַנען פאַרגעסן דאָס קעלבל!
עפעס טאַקע נאָר ווי אַ מאַמע אַ קינד להבדיל. משוגע איז
זי טאַקע נאָך קעלבלווייז געווען, געטויגט האָסטו דו איינער
טאַקע צו איר. גוט אויסגעלערנט האָסטו זי. האָסטו געמעגט
וויניקער לערנען זי און לערנען בעסער אליין. לערן, זונע-
ניו, לערן, וועט אויס דיר, אם ירצה השם, ווערן אַ לייט.
אַ קעלבלע איז דאָס געווען זעהר אַ געראַטנס, טאַקע גאַר

אלטע קעלבל, שוין א מאמע, מיט דעם קינד—א קעלבעלע
א בריליאנט. עס טשעפעט זיך דאס קעלבעלע, זויגט די
ברוסט, אונטערשלאגנדיק צו ווייל דעם אייטער, דרייענדיק

דערביי מיט דעם וויידעלע. די מאמע איז גאר איבער-
גליקליך, זי בויגט אויס דעם קאפ צום קינד, לעסט עס,

אן אנטויק. דער קצב האט מיר דערפאר געגעבן א גוטן מקח,
פונם געלט שיק איך דיר א פאר גילדן. גא, ווייס. האב אויך
הנאה פאר דיין מי אמאל מיט דיין קעלבל! איר ביידע זיינט
דאך ווי אנדערע צוויי. ווייטער שרייב איך דיר, אז...".

גאר גענוג! וואס ווייטער זי שרייבט האב איך שוין
ניט געלייענט. עס ווערט מיר פינסטער אין די אויגן, פאר-
דרייט זיך מיר דער קאפ, פע, נישט גוט, אזוי, אז מע האט
געמוזט אפגיסן מיך מיט א גאנצן עמער וואסער.

מיינע חברים שטייען צו מיר צו, פרעגן:

— וואס איז פארט די מעשה? איז עמיצער פון די
היימישע, חס-ושלום, קראנק, אדער, די שעה זאל נישט
זיין, אפשר גאר געשטארבן?

און איך שווייג, האלטנדיק זיך ביים הארצן. גיי דער-
צייל, נאר אויף לייטיש געלעכטער, יענעם א מעשה מיט א
קעלבל! אז דאס איז מיר נישט גוט פאר רחמנות אויף א
בהמה, מיט וועלכער מיר איז באשערט געווען, צום ערשטן
מאל אין אונזערע ביידנס יונגע יארן, אונצוקוקן גאטס וועלט
מיט אירע פעלדער די שיינע און צו פארברענגען דארט
ביידע א שטיק צייט, די טייערסטע אין לעבן: אז דאס
טריפט מיר דאס בלוט פאר רחמנות אויף א בהמה, א
מאמע, אן ערשטלינג, וואס בענקט נאך איר קינד, נאך איר
געקוילעט קינד, נעבעך!...

גענוג, איבערגענוג איז פאר מיר געווען דער מאמעס
עטליכע ווערטער, אז איך זאל ווערן צעקאכט, צערייצט, אז
די פאנטאזיע זאל ארבעטן מעשים, מיר נישט לאזן רוען-
די נעכט.

קוים וואס זיך געלייגט—א-הא, ברוד הבא! הויבט
זיך אין די שפיל. עס טרעט ארויס אויף דער סצענע זאס

דער קצב כאפט דאָס שוואַך קעלבעלע, בינדט עס אויף אַלע פיר. עס צאָפֿלט, שרייט: מע-מע—מאַמע הייסט עס—נאָר אומזיסט! די מאַמע איז אויפן פעלד, הערט נישט דאָס ביי-טער געשריי פֿון איר ליב קינד, הערט נישט דעם קינדס געזעגענען זיך מיט איר פֿאַרן טויט...

רויט-פֿלוי, אַ פֿאַרבלענדועניש, אויסמישעניש אַרום און אַרום. איר טאַפּ מיך, וויש מיך—דאַכט זיך בלוט, שפּריצע-לעך בלוט...

עס באַשלאָגט מיך אַ שווייס!...

און מיין קערפּער ווערט אַ צעשטערטע, אַ צעבראַכענע פֿלי... צווישן ווירקליכקייט און חלומות נישטאָ קיין אונ-טערשייד. ס'איז אַ דרייעניש, אַ פֿלאַנטערניש...

עס וואַרפן זיך איך מיר אַלע מיינע גלידער. עס זינט, קאַכט, רוישט אַרום מיר, עפעס אַ גאַנצע איבערקערעניש. אי דער קאַפּ, עס שפּאַלט זיך מיר דער קאַפּ!

לעקט, שטיל אונטערמריקענדיה פֿאַר גרויס ליבשאַפט... עס פינקלט, שימערט אַרום און אַרום, אַ ליבליכע וואַרימקייט צעגיסט זיך אין די אַלע גלידער און אויפן האַרצן פֿילט זיך עפעס אַזוי גרינג, אַזוי גוט... באַלד טאַקע טוט זיך עפעס ווי אַ דריי. עס טונקלט אין די אויגן, אויס גע-שטאַלטן, אויס קאַלירן, אויס אַלצדינק—גאַרנישט!...

איך וואַרף מיך, איך קער מיך אום אויף דער אַנדער זייט, קלינג-קלינג, ווי מיט אַ גלעקעלע אין די אויערן—הע-הע, ווידער די שפּיל!

אַ סצענע אַ טרויעריקע. עס רייסט זיך דאָס יונגע קעל-בעלע, רייסט זיך דעם קצב פֿון די הענט אַרויס, עס לויפט מיט אַ ביטער געשריי, און דער קצב נאָך אים. פֿילנדיק זיין מלאך-המות און שטאַרק וועלנדיק לעבן, לויפט עס אויסער זיך, נעבעך, פֿאַר שרעק, באַהאַלט זיך עמיצן דאָרט צווישן די פֿאַלעס, קייכט, מעקעט, ווי עס בעט רחמים: ראַטעוועט!

